

het Hol-
den ook
in te ver-
den vlag
verdienden
andsonen
agen hun
nten, vaak
gevaarlijk

waardeerd
een man-
den Evan-
tehuis te
en bij te
doordet.
te te kort
te tot tot
it van haar
it tot dusver
dwerf en
r vroeger
bij Schot-
vullen ver-

den arbeid
Baltasound
ontlen-
den Woords
n Da. J. D.
zorgd, dat
te werd ge-
schreven,
vermijdt en
reisverhaal

locaal werd
hulp, door
dankbaar
komst werd
verheid op
laar hoofd-
lijke arbeid,
ijven, moge

oor wat we
deden, was
aar. Als er
en een Palm
of in bijbel-
dankzegging
oediging tot
op een luis-
acht bij ons
leek het ons
ger en dorst
ven, waarom
niet altoos
acht daarvan
et zij zonder
en in stof-
burgers ons
en, waar het
gedrag onder
schers wordt
gering deel
speken
uit, al was
verheffing van
en, dan reeds
des Heeren,

Zendingswerk
verdiend.
we, maar
chten we ac-
geestelijk heil
te dienst des
de land en
n op hoogen
den vreemde
ok daar het
skondigen in
oor hen iets
vreemde hun
meer se daer
e godsdienst-
gehoor van
het is eene
root te mogen
cignaardige
kerkgangers
vergadering,
verschillende
eest zijn, dat
ook de dienst
geknustelden
ren genoemd.
erlijken gaat
meer 500 à
en krachtige
nachtig keel-
ing, dan laat
te maken, op
al en schoon
aunenborsten
ne en mime
te ook in dat
kens weder-
het verheffen
lend en dan-
iets hoorden
e eene in be-
lijft reem-
digheden van
baren in zijn
a, dat een deel
jd weer aan-
anten, ook al
itzondringen,
niet. En het
n en genotvol
de bezoeker
eile aandacht
erijt en dat
te opmerking
die onze gods-

il kan een
van Beek

ultaten, tot
Palestina ver-
artikel reeds
troffen deze
stonden zij
geense vraag-

stuk in verband, maar ze toonden toch op twee punten, hoe onjuist de praemissen zijn, waarvan de critiek uitgaat. Vooreerst bewezen ze, hoe averechtsch de voorstelling is, die de school van Kuenen-Wellhausen zich vormde van den toestand in Kanaän ten tijde van de aartsvaders en daarna. En ten tweede logenstrafte zij de hypothese van Delitzsch, alsof Israël na zijn intocht in Kanaän geheel onder den invloed der Babylo-nische cultuur zou gekomen zijn.

Intusschen, van nog meer belang is, wat deze opgravingen ons leeren aangaande de religieuze verhoudingen. Natuurlijk heeft men hierbij uiterst voorzichtig te zijn. De opgravingen zijn tot dusver geschied in Kanaän-tische steden, die, al kwamen zij later onder Israël's heerschappij, toch te ver van het centrum verwijderd waren, om als exemplen voor Israël's leven te kunnen gelden. Bovendien leert Gods Woord ons duidelijk genoeg, dat de afgodische neiging van het mensche-lijk hart onder Israël vóór de ballingschap nooit geheel is uitgeroeid, en vooral in het rijk der tien stammen degenen, die de knie voor Baal niet hebben gebogen, steeds een uitsondering hebben gevormd. De voorstelling, alsof heel Israël een vroek volk was, dat alleen den waren God aanbad, is met de Schrift lijfrecht in strijd. Bij het meeren-deel van het volk woekerde allerlei afgoderij in het geheim of in het openbaar voort, en heel de strijd der profeten heeft geen ander doel gehad, dan om dit afgodische wezen tegen te gaan, en Israël telkens weer terug te roepen tot den God des verbonds. Ter-wijl hierbij in de derde plaats komt, dat de dienst van God onder Israël, voor zoover deze een uitwendig en symbolisch karakter droeg, zich concentreerde in het heiligdom te Jeruzalem. Een beeld of gelijkenis van God te maken, was als een der ergste zonden aan Israël verboden. Er mocht slechts één altaar zijn, gelijk er maar één heiligdom was. Voor zoover de opgravingen hier iets kunnen leeren, kan het resultaat dus alleen negatief zijn. Ze kunnen aantoonen, hoe ook onder Israël ten deele nog de afgoderij namerke, maar aangaande den dienst van Jehova kunnen ze alleen doen zien, dat alle zinlijke en uitwendige vereering ontbrak.

Dat resultaat hebben de opgravingen in Palestina nu metterdaad geleverd. De religie bij het volk bleef nu met veel afgoderij vermengd. De talloze afgodsbeelden, ook in de Israëlitische periode gevonden, bewijzen dat genoegzaam. Maar ze nemen toch allengs af; de ergste misbruiken van de Kanaänitische volkeren, zoo als het dooden van de kinderen en het zoogenaamde bouw-offer, worden steeds zeldzamer. Enkele ge-woonten van de Kanaänitische volkeren blijven nog in zwang; de zoogenaamde maza'ba of heilige steenruilen — in onze vertaling niet geheel juist weergegeven door opgerichte beelden, daar ze geen beeldvorm hadden, maar eenvoudig een uit steen ge-houwen zult waren — komen in de Israëli-tische periode nog even talrijk voor, gelijk ook de klachten der profeten dit aantoonen. Maar van een uitwendige zinlijke vereering van Jehova is nog geen spoor gevonden. Juist dat feit nu, dat allengs de afgoderij afneemt, dat zinlijke vereering wijkt, toont, gelijk Prof. Sellin opmerkt, „dat onder Israël een factor werkte, die wij niet met houwel en spade kunnen vatten, die slechts nega-tieve sporen heeft nagelaten; het is het allengs zich baan brekende geloof aan een God, die niet afgbeeldt wil worden, die ook geen andere goden meer nevens zich heeft, die geen pronk, geen weelderige cultuur, geen uitheemschen invloed wil.”

Voor de ware religie van Israël, konden deze opgravingen geen ander resultaat heb-ben. „Uitdrukkelijke en positieve bewijzen voor het onderhouden en werkzaam zijn van deze ware religie, heeft men tot nu toe niet gevonden en zal men ook nauwelijks ooit kunnen vinden, zegt Prof. Sellin terecht, want een God, die alleen geest is, die geen beelden duldt, die heilichheid en gerechtig-heid, barmhartigheid en liefde wil, dien kan men niet grijpen; slechts negatief en vaag kan men de sporen van die religie constate-ren.” Maar wel hebben deze opgravingen een helder licht verspreid over de afgoderij der Kanaänieten, en getoond, dat het oordeel dat de Schrift over die afgoderij velt, ook waar ze onder Israël haar invloed nog telkens gevoelen deed, waarlijk niet met te donkere kleuren is geschilderd.

De afgoden, die de Schrift ons noemt, worden ook in de gevonden inscripties telkens vermeld; met name Baal of Bel en Astarte of Istar. Daarenboven werden ook nog door de Kanaänieten vereerd de Egyptische en Babylonische goden. Van enkele dezer afgoden zijn ook de beelden teruggevonden, inzonderheid van Astarte; van Baal daaren-tegen nog niet. Die afgodsbeelden zelf en vooral de zoogenaamde maza'ba of heilige zulten toonen, hoe diep gezonken deze afgoderij was, en op wat schandelijke wijze deze Kanaänieten hun goden vereerden.

En naast die zinlijke wellustige zijde van de Kanaänitische afgoderij springt niet minder in het oog de *wereldheid*, waarmede deze dienst plaats vond. Het ten offer bren-gen van kinderen, een gruwel waartegen de Schrift zoo toorn, was geen uitsondering maar regel. „Kinderoffers, zegt Prof. Sellin, moeten aan de orde van den dag geweest zijn. In een veld vond ik meer dan twintig kinderen in groote kruiken. De kinderen wa-ren hoogstwaarschijnlijk allen geofferd, en wel niet door ze te slachten of te verbranden, maar door ze te doen stikken onder daarop geworpen aarde. Het positieve be-wijs daarvoor leverde de vondst van Macalister in Gezer en de ontdekking van een aantal kinderlijken onder een tempel van Astarte, waarbij aan niets anders dan aan een offer kan gedacht worden.” Ook andere bewijzen voert hij aan, waaruit genoegzaam blijkt, hoe veelvuldig dit on-menschelijk offer onder de Kanaänieten was. En dit was niet de enige wreedaard

waaraan de Kanaänieten zich bij hun afgoderij schuldig maakten. De gewoonte schijnt ook algemeen te zijn geweest om bij het bouwen van steden, burchten, tempels en zelfs van private huizen, het zoogenaamde bouwoffer te brengen. Als offergave aan den daemone of geest, onder wiens hoede de plaats stond, werd een mensch ten offer gebracht, en hetzij dan na eerst gedood te zijn, of nog levend, in de muren of funda-menten ingemetseld. Bij het onderzoek van de bouwvallen vindt men nog telkens de zeraanten van deze bouwoffers terug. Zelfs vond Macalister te Gezer een vrouw met een kind ingemetseld in den muur. „Zoo heeft het Kanaänitische volk, schrijft Prof. Sellin, voor ons vleesch en bloed aan-genomen; levendig en aanschouwelijk kun-nen we ons zijn religie voorstellen; we zien dat de Bijbel haar ons volkomen juist ge-schilderd heeft, ja, ze is wellicht nog meer bevangen geweest in natuurdienst en bij-geloof dan het volgens de Schrift schijnt. Wij kunnen thans nog beter verstaan den kamp op leven en dood, dien Israels profeten tegen deze religie aangevangen hebben; van haar voert geen brug tot den God van Israël.”

Het getuigenis van Prof. Sellin, die in Palestina zelf gearbeid heeft; die beter dan iemand anders op de hoogte is van hetgeen de opgravingen aan het licht hebben ge-bracht; bevestigt zoo volkomen wat de Schrift ons leert. Hij zelf erkent dan ook, dat deze opgravingen, „eine der glanzend-sten Apologien des Alten Testaments bieten.” Een apologie, die voor ons, die aan Gods Woord gelooven, zeker niet noodig is, maar die toch waarde heeft in den strijd die om de Schrift gestreden wordt.

Uit de Pers.

In de *Utrechtse Kerkode* schrijft Ds. Klaar-hamer over het misbruik, dat van de gave van het woord gemaakt wordt, om ons volk te mis-leiden door valsche leuzen:

Waarde Vriend.

De pen opnemend om je enkele regelen te doen toekomen, zie ik zoo naar buiten en trek me die heerlijke heldere lucht, die prachtige zonneschijn, dat levenwekkende licht, waardoor ons God alles mooi maakt, en mijn oog valt op boom en struik, waarin het leven, door God gewekt, weelt en werkt om uit te botten, en ik hoor de vogels zingen, zich in druk bewegen verlustigende in het goede van Gods hand, — en onderwijl spreek ik dat mensch te vloeken en een ander spreek ik dele taal. En dit brengt mij in de gedachte, hoe God zijn zoon doet opgaan over bozen en goeden, en zoo bepalen zich mijn overleggingen bij de groote, onbegrijpelijke lankmoedigheid Gods.

Ik kan dat wonder van Gods lankmoedigheid en goedertierenheid niet vatten. — In onze vertaling niet geheel juist weergegeven door creatuur met gedurige loffers voor den Schepper en Souverein van hemel en aarde te naderen.

Dier en plant, berg en dal, zee en rivier, zon en maan en sterren, zij roepen wel de grootheid der goedheid en wijsheid en macht des Heeren uit, maar onbewust en niet in redelijke sprake.

Daarom gaf God den mensch een verstand, om de daden en werken zijns Gods te verstaan, en Hij gaf hem sprake en taal, om op Gode waardige wijze de lof en aanbidding van al het geschapene den Schepper te brengen.

En zie nu, niet alleen dat die mensch weigert, aldus zijn God te dienen, maar hij ontleent ook zooveel hij kan, heel die schepping aan zijn God en nestelt zich in de schoone woningen Gods en trekt zich zelf als een god in 's Heeren tempel en trekt alle creatuur in zijn dienst, en maakt van zijn verstand, of van zijn kracht, of van zijn weten-schap of kunst een afgod en offert aan dezen den lof en de ere, die zijn God toekomt, en de naam zijns Gods komt slechts vloekend op zijn lippen.

O, hoe zou het voor ons menschelek verstand beter te vatten zijn, als God nu reeds handelde naar Psalm 5 v. 11: „Drijf ze henen om de veel-heid hunner overtredingen, want zij zijn weder-spanning tegen U”; — beter te vatten dan de lank-moedigheid en verdraagsaamheid Gods. Hoe moeie-lijk valt 't ons ook in dit stuk, om te bedenken de dingen die Gods zijn.”

Maar dat is in meer dingen zoo. Want welke gave, welke kracht is er, die de gevallen mensch, de zondaar, niet gebruikt — of laat me liever zeggen, misbruikt — in zijn strijd tegen God en zijn gezin?

Daar hebt ge nu de gave, het vermogen der verbeelding en der sprake.

Hierin schied God den mensch naar zijn beeld, dat hij 't vermogen heeft, om zich in zijn verstand een beeld te scheppen, voor te stellen, van een mensch, een zaak, een gebeurtenis; om gelijkenis-sen te maken; en om dat gedachtenbeeld dan in woorden uit te spreken, zodat ook anderen het zien kunnen.

Gij kunt in psalmen en profetien en in Jesus gelijkenissen zien, wat heerlijke gave dit vermogen is, in den dienst van God en in gehoorzaamheid der waarheid gebruikt. Wat goede en aangename en tevens krachtige aangrijpende onderwijzing hebben dichters en schrijvers op die wijze gegeven.

Maar zie, nu hebben wij menschen ook de macht om te liegen. Wij kunnen die verbeelding ook ge-bruiken, om een *vervals*, een *vervals* beeld van de daden en werken, van de rechten en van de ver-houdingen van God en menschen te ontwerpen, en dan kunnen we ons woord, onze sprake gebruiken, om dat valsche, dat onware beeld in andere voor-stelling over te brengen, en zoo kunnen we dan de waarheid in de rake Gods en in de zaak des menschen door de leugen onderhouden.

Daarom staat daar dat negende gebod, om te doen zien, dat God den mensch niet als een leuge-naar schied, dat Hij de leugen in ons denken en verbeelden en spreken haat, en dat Hij dit liegen niet wil, maar elucht en bevent, dat we de waarheid ook in menscheleke zaken zullen liefhebben en denken en spreken.

En wat is nu die macht om in denken en spreken een leugenbeeld van onzen naasten en van zijn woorden en werken te ontwerpen, een vreeselijke macht.

Hoe is *hierdoor* onze wereld een wereld vol wevel en ongerechtigheid geworden.

Want, amico, heel onze menscheleke samenleving in 't gezin, in de maatschappij, in 't nationale en internationale leven hangt aan het woord.

Het woord, zulke edele, hooge gaven Gods zijn. In taal en kruit en lood is maar *stoffelijk* geweld, dat alleen 't lichaam en de stoffelijke dingen kan raken, maar in gedachte en woord is *geestelijk* geweld dat *heel* den mensch, *heel* 't menschelek leven en *alle* menschelek leven raakt en beheerscht.

Het is dan ook geen wonder niet waar, dat de mensch in zijn opstand en verzet tegen God en zijn gezin zich bovenal van die denkmacht en woordmacht bedient.

Maar onze God heeft ook aan zijn volk, aan zijn knechten en maagden, die denkmacht en woord-macht gegeven als machtige wapenen in den arbeid en strijd voor de uitbreiding der Waarheid en voor de komst van zijn koninkrijk.

Hoor Gods wederparitijders maar: „Die daar zeggen: Wij zullen de overhaard hebben met onze tong; onze lippen zijn onze; wie is heere over ons? Ps. 12:5.

En zoo 's de tong ook een vuur, een wereld der ongerechtigheid; alsoo is de tong onder een leden gesteld, welke het gehele lichaam bemest en ontleest het rad onze geboorte, en wordt ont-stoken van de heil' *Ps. 3:6*.

Het is te verstaan, dat salan in 't verstand en de verbeelding van den mensch zijn zedelijk gevestigd en diens woord en sprake onder zijn macht bracht en dat hij nu al 't mogelijke doet, om daar dien zed en die macht te behouden.

Het is geen wonder, dat de wereltom van de school zoo fel is, dat bij duizenden en tienduizenden de boeken der wereld instroomden, dat het aantal dag- en week- en maandbladen al grooter wordt.

Want die door het woord overwint, die heerscht over de voorstellingen in der menschen denken, die leidt 't consciëntie oordeel over goed en slecht, die stuurt de publieke opinie, die regelt de keuze en 't besluit in de harten, die is heer over de woorden en daden der menschen, die regert (menschelek gesproken) de wereld.

En wat is het doregve te zien en wat kan 't onbeschrijfelijk smartend en krenkend zijn, het te moeten ervaren, dat zoo telkens en telkens weer *spat* die wereld, om in denkbeeld en woord beeld te liegen, wordt gebruikt in den strijd tegen Gods heerschappij en tot behoud van de heers-chappij der duisternis.

Wat heeft Mozes en David en Jeremia, wat hebben Luther en Calvin en Groen v. Prinsterer daaronder geleden en wat ondervindt ons christe-lijke Ministerie en niet 't minst zijn eenige, groote leider „dat de tong ook een vuur is”, en dat er zijn „die hun tong scherper als een zwaard, een bitter woord aanleggen als een pijl” *Ps. 64:4-7*.

En hoe hebben de edelsten, de aanrijkelingen, de hoogsteplaatsen, de mannen van wetenschap, de steunpilaren van kerk en staat in Israël niet in der tijd de macht der leugen opgeroepen en gebruikt tegen Jesus?

Kan 't dan wel verwonderden, dat in onze weel-gevoeligen dagen vol haartocht en vrevd blad na blad, spreker na spreker al 't mogelijke doet, om personen en daden, woorden en bedoelingen van de christelijke Regeering en die haar voortaan en steunen in zulk een beeld aan de menigte voor te stellen, dat zij zich van hen afkeeren, en verkiezen en besluiten, om straks mede te werken, dat zij, die Christus en zijn heerschappij verwerpen, de regeerachtig wêr in handen krijgen.

Neen, verwonderden kan dit niet, maar diep be-droevend en smartelijk is 't zeker.

En natuurlijk — zij die de waarheid, de waar-heid Gods en ook de waarheid in 's menschen zaak liefhebben, zij kunnen en mogen niet zwijgen.

Mogen we toelaten mijn vriend, dat onze naasten, dat ons volk, dat de natie *misleid* en *verleid* worden door een *valsche* voorstelling en *onwaar* beeld van Gods Woord en werk en recht en koninkrijk, door een *valsche* voorstelling, van den Christus Gods?

Mogen we door *onware* denkbeelden in woorden uitgeleerd het maatschappelijk leven en werken nog meer laten bederven?

Heeft Jesus zijn Gemeente, zijn volk niet in deze wereld gelaten *als zijn getuige* tot aan de einden der aarde en tot zijn weerkomen op de wolken des hemels.

Heeft God niet zijn volk geformeerd, opdat het zijn lof zou vertellen.

Mogten we dan niet onze universiteiten stellen tegen die, waarin de leugen heerscht; — onze scholen niet den Bijbel tegen die, waaruit Christus en daarmede de waarheid Gods gebannen is: — *onze christelijke pers tegen de pers*, die nu ant en roept tot afval van Gods; — *onze* niet rusteloos *onze* sprekers uitgaan, om *onze* woord te stellen tegen het woord van den, die, omdat zij het licht van Gods Woord verwerpen en alleen door de door de sonde verduisterde rede zich laten leiden, de geesten der menschen niet in den weg van waarheid en gerechtigheid kunnen leiden.

O, wat is 't smartelijk en beschamend te zien, dat nog zoovele christenen en christinnen in deze dingen nog zoo blind en ongevoelig, zoo dwaas en lauw zijn, en liever hun tijd en kracht en geld aan allerlei prullen, die geen nut doen, wegwerpen, dan te te besteden in den dienst des Heeren tot segen en welzijn en zaligheid van den naaste, van maatschappij en volk, door te helpen aan het slachten en onderhouden van universiteiten en scholen, van kranten en van verenigingen en van alle middelen, die dienen kunnen tot verbreiding der waarheid en tot de komst van Gods Koninkrijk.

En wat is 't *andere* dat een sterke, een trouw, een grond van hopen, dat we de belofte van onzen verheerlijken Jesus hebben, dat Hij met ons, met ons getuigen, met ons arbeiden zijn zal tot aan 't einde der wereld. Hij heeft *alle* macht ook op deze aarde, ook over het verstand der menschen, ook in de wereld der geesten.

En als Hij 't hart opent voor 't Woord, het ge-tuigenis der waarheid, wie zal het dan keeren?

Houden we dan goeden moed, de Heere is met ons. Zijn raad zal bestaan. En verbliden we ons nog in de wondervolle lankmoedigheid en verdraagsaamheid Gods.

De klacht is niet onjuist. Metterdaad wordt ons volk in deze dagen als overstromd door onware voorstellingen. Des te meer is het de roeping van Gods kind om der waarheid getuigenis te geven.

Officiële Berichten.

Aan de Classes der Geref. Kerken van de Provincie Noord-Brabant.

De raad der Geref. Kerk van Klundert, door de Particuliere Synode van 1904 als roepende kerk aangewezen, maakt bekend, dat de e.k. Synode van de Geref. Kerken in de Provincie Noord-Brabant zal gehouden worden op 14 en 15 november op 15 Juni in de Geref. Kerk te Breda.

Punten voor het agendum en de namen der afgevaardigden worden gaarne ontvangen vóór den 1sten Mei aan het adres van den eerst ondergeteekende.

Namens den raad der Geref. Kerk, A. J. MULDER, *praeses*, A. C. van DRIMMELEN, *scriba*, Klundert, 27 Maart 1905.

Aan de Gereformeerde Kerken in Nederland.

De Gereformeerde kerk te Utrecht, door de Generale Synode van Arnhem in 1902 aange-wezen, om de eerstvolgende Synodale samen-komst der Gereformeerde kerken in Nederland saam te roepen, brengt door dezen ter kennis van die kerken, dat de vergaderingen der *Gene-rale Synode*, welke dit jaar te Utrecht zal worden gehouden, D. V. zullen aanvangen op *Dinsdag den 22en Augustus a.s.*

Ten einde het agendum tijdig te kunnen aasmstellen, verzoekt de Kerkeraad der Provin-ciale Synoden te willen zorg dragen, dat hij

voor den 18en Juni a.s. opgave ontvang van de namen en woonplaatsen harer afgevaardigden ter Generale Synode en van die hunner secundi, alsmede de opgave van de voorstellen en zaken ter behandeling voor deze Synodale samen-komst, en dat hem toegezonden worden de stukken, die ter Synode moeten zijn.

Voorts verzoekt hij, dat de rapporten der deputaten, die door de laatstgehouden Gene-rale Synode voor eenige zaak zijn aangewezen, benevens de opgave van de namen der respec-tieve rapporteurs, hem *zo spoedig mogelijk* wor-den toegezonden.

Alle stukken voor de Synode bestemd moeten gezonden worden aan het adres van den laatst ondergeteekende (Schoolstraat 7).

De Kerkeraad der Synodale Kerk voornoemd,

Namens hem, M. v. MINNEN, P. J. W. KLAARHAMER.

Utrecht, 29 Maart 1905.

Buitenland.

Frankrijk. Herderlijk schrijven.

De vastentijd is door vele bisschoppen in Frankrijk gebruikt om in herderlijke brieven de parochiën er op te wijzen, welke verplich-tingen op haar gaan rusten wanneer de plannen der regeering in zake scheiding van kerk en staat doorgezet worden. Zoo schreef de kardinaal en aartsbisschop Lecot van Bordeaux: „den priester zal het tractement ontnomen worden waarop hij recht heeft. Hij zal zijn pastorie en de kerk moeten verlaten of voor geld moeten werken, wanneer de vertegenwoordigingen der gemeenten dit niet weten te verzamelen. Wij staan voor den smaad, onzen Heiland en onzen God geen huis meer te kunnen aanbieden, dat Hem toebehoort, en wij zullen genoodzaakt zijn Hem in een gehuurde woning te ontvangen. Een vreeselijke kreet van ontzetting zal in geheel Frankrijk gehoord worden op den dag, waarop alle kerkeuren gesloten, de altaren weggedra-gen, de biechtstoelen vernield, de doopvonten naar buiten slaan geworpen zijn.” Ten slotte roept hij de bevolking, in het bijzonder de jeugd op, nu reeds verenigingen te vormen om den komenden storm te weerstaan.

Ook Fransche Gereformeerden en Lutherischen sporen in geschriften hunne geloofsgenooten aan, om zich voor te bereiden op de dingen die komen zullen. Het komt echter daarbij uit, dat de Gereformeerden in drie groepen uiteen vallen. De Lutherse kerk van Parijs heeft bij monde van het consistorium zijne leden vermaand, nu reeds de middelen te vergaderen, om daarna onafhankelijk van den Staat te blijven leven.

N. Amerika. De revival in Louisville.

Ook in de nieuwe wereld is een revival ont-staan. Prof. Dosker deelt hieromtrent het vol-gende mede:

„Een *revival*, een verlevendiging, toch wordt altijd geboren en kan nooit gemaakt worden; ofschoon wij door eene gebruikelijke verwarring van termen, de woorden *heilverlevendiging* en *„Campagne”* steeds verwisselen. De laatste be-weging kunnen wij op twee zetten als wij willen. Het meer en meer ernstig en algemeen pogen der gemeente om zich in de wereld buiten haar, te doen gevoelen, is gelukkig een teken der tijden, en wij verbliden er ons over. God werpt daarin kennelijk een dam en wal op tegen het steeds drierster optredend rationalisme, dat in ons land thans zoo stout om zich grijpt.

De revival dan is Gods werk en wordt door Hem in het leven geroepen; de Campagne, de geestelijke strijd der gemeente naar buiten, wordt georganiseerd.

Dat deden ook wij hier. Alle kerken saam hebben zich verbonden. Veertien dagen aan-waren waren de genode Evangelisten aan het werk met hunne zingers, en thans zijn die veertien dagen voorbij.

Wat mijne indrukken zijn?

1. *Mit personal der Evangelisten.* Ik weet niet hoe het elders gaat, maar hier is het volle Evangelie der zaligheid, in al zijn rijkdom, en zonder schroom gepraedikt. Zonde, bekeering, voldoening door Christus alleen, heiligmaking, waarschuwingen tegen wereldelijk-vormigheid, tegen kaartspel en dans en schouw-burg, hemel en hel, wet en evangelie . . . zie dat was scheuring en inslag; niet van één maar van allen.

De evangelist, die in onze kerk de vergade-ringen leidde, — Dr. James Gray, — is een „Reformed Episcopal” prediker. Maar preek! En bijbelverklaren, ziet dat was een lust! Hij is door en door Calvinistisch en sprak van verkiezing en „sovereiniteit Gods,” alsof dat bij een gewone „revival” behoorde. Nu waren er Methodisten en allerlei andere „isten” daar, maar Dr. Gray gong ongestoord zijn gang en predikte en verklaarde de Schriften voor gehoovert van 2000 à 3000 menschen. Die man deed een goed werk voor de Presbyteri-sche Kerken te Louisville!

Zijn tegenvoeter was Rev. Geo. Stuart, voor jaren aaneen de helper van den wijdgekenden „Sam Jones.” Ik hoorde hem verscheidene malen in de Broadway Methodistische kerk. Hier was alles praktijk, alles leven; met heel weinig theologie, maar heel veel beleving en Christelijke levenswijsheid. En deze man, zoo totaal ver-schillend van den eerste, heeft evenzeer een groot werk voor God gedaan in deze stad. Hij tastte de Christelijke zedeloosheid in de hart-ader aan. Hij bracht menschen op de knieën, die door Dr. Gray niet konden bereikt worden. Noot vergeet ik hoe hij, over het kaartspelen in Christelijke huiskamers sprekende, op eens een pak kaarten omhoog hield en uitdonderde: — „Ik heb nog nooit een dek kaarten en een heider brandend familiealtaar onder één dak gevonden!” En menschen, die jaren saaneen belijvende Christenen en kaartspelers geweest waren, hebben op zijn woord de kaarten ver-brand en zijn teruggekeerd tot den ouden Bijbel.

Wat het personeel der evangelisten aangaat, dat was hier buitengewoon goed, in deze bewe-ging.

2. *De vruchten der beweging dan?* Wij begonnen met het oog op de vele totaal verlorenen in deze groote stad. Dat was het eerste en grootste object. Als nu de couranten u vertellen dat er, in deze revival, 7000 men-schen bekeerd werden, geloof er dan geen woord van. Ik heb de dingen nauwkeurig gadeslagen en meegewerkt, zooveel ik kon; maar ik geloof dat het getal van waarachtige bekeeringen niet zoo bijzonder groot is. De vraag is natuurlijk wat wij onder „bekeering” verstaan. Voor de gewone evangelisten is het genoot dat iemand opstaat om de voorbede te vragen of een kaart teekent, waarop hij de begerete uitdrukt om verder bekeerd en bekeerd te worden. Dat moge eene Methodistische bekeering zijn, wij

verstaan wat anders met dat woord. Toch wer-den velen bekeerd. Ook al vallen duizenden van die 7000 af. En al ware de geheele bewe-ging slechts dienstbaar geweest om een dozijn ja om een enkele zondaar te bekeeren — zou dat de moeite en den arbeid niet gelond hebben?

De groote vrucht der beweging werd echter openbaar in de verdieping van het geestelijk leven van belijvende Christenen, en in dat op-zicht was de uitkomst heerlijk. Vele menschen, die sleur-Christenen waren, leven thans weer diep met. De kerken zijn vol met aandachtige toehoorders; de bidvergaderingen vol van ernstige zielen, die predikers spreken met dieper besef van eeuwige dingen. Het was een heer-lijke tijd in één woord, dien wij hier doorleef-d hebben. Noot heb ik zooveel menschen in de kerken gezien, zelfs in Nederland niet, als hier op den algemeinen biddag, 22 Febr. 11.

Om de eindresultaten der beweging te leeren kennen, zullen wij moeten wachten tot de ein-delijke vruchten zijn ingeramd en de thans wakkergeschudde Christenen hun nieuw werk voor Christus gedaan hebben, — misschien tot den dag der eeuwigheid.” WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN LEVENSGESCHIEDENIS.

V.

VERBOODEN.

„t Is toch een wonderlijk gesicht, zoo'n zwarte dominee,” sprak de vrouw, onder het voortwandelen, „maar hij praat onze taal, dat he haast geen onderscheid hoort. Zoo iets mag wel zeldzaam heeten.”

„Zeer vrouw,” antwoordde Hendrik, „maar meer nog dunkt me, dat zoo'n blinde heiden van vroeger nu zoo kan prediken. Ik moet zeggen dat het me aangedaan heeft. Ik zal dien tekst vooreerst niet vergeten: Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof. Ik vrees dat als die schrik eenmaal komt, zoo als hij heeft uitge-legd, ik er kwaad bij staan zal.”

„Nu ja, man, de dominees spreken allemaal zoo. Maar dat is zoo erg niet gemeend. Je bent een brave man, die ieder het zijne geeft en je werk trouw doet. Dat is al veel, dunkt me. We zijn allemaal zondars natuurlijk, maar onze lieve Heer zal 't ons wel vergeven. Heb je wel gezien hoe vol het was! Der kon geen muis meer in.”

„Ja, maar vrouwlieft!” zei de man, die meer vervuld was van de preek dan van de volte, „het komt om Gode te behagen, aan op geloof, en dat mis ik bij mij, ten minste 't geloof zoo als de dominee dat bedoelt.”

„Ik heb dat zoo niet opgemerkt,” hernam de vrouw, „en ik heb toch ook heel goed ge-luisterd. Maar je bent zeker weer in zorgen over 't een of ander. Je hebt misschien brieven gekregen van morgen.”

„Neen,” was het antwoord, „wel gaan we morgen weer naar Rotterdam, en heb ik drie, vier dagen in Den Haag veel genoege gehad; ook zijn er geen rare brieven. Maar zie je, wat die dominee zei, is en blijft waar. En dan, dat voel ik wel, ziet het er donker voor mij uit.”

De vrouw zag haar man eensgins verbaasd aan. Zoo had hij nog nooit gesproken. Zij be-greep er niets van en wenschte in haar hart, dat zij hun reisje maar niet met een kerkgang bij dien zwarten prediker hadden besloten. Zoo is de mensch die buiten God leeft. Hij begrijpt niet de dingen die uit God zijn, maar hij wil ze ook liefst niet hooren.

Ten oeven schipper den volgende dag weer veilig was thuis gekomen, en hij ook aan moe-der zijn wedervaren vertelde, sprak dese, heel anders dan de vrouw gedaan had:

„Ja, Hendrik, de Heere God kan ons Zijn Woord doen hooren, uit welken mond Hij wil. Misschien moest je juist daartoe in Den Haag komen, al had je dat